

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Thesavrvs Casvum Conscientiæ

Continens Praxim exactissimam De Censvris Ecclesiasticis, Aliisque Poenis, & Canonicis impedimentis, in Septem Libros distributus ...

Sayer, Gregory

Venetiis, 1627

xi. De obligatione vitandi excommunicatos, & peccato, quod ex participatione cum excommunicato committitur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13883

num. in verbo, Quis enim, 23. quæst. 5. Cardin. in Clem. 2. §. ceterum, de elect. Specul. in tit. de sentent. excommunicat. versicul. sed quæritur utrum verberans, & Ioa. And. in Regula, Delictum, de reg. iur. li. 6. Guil. de monte Lauduno, in Clement. 1. de penitent. & remiss. numer. 3. Marian. Socin. in cap. peruenit, numer. 144. de sentent. excommunicat. Angelica, in verbo, excommunicatio, 5. num. 24. vbi ait hanc esse communiorem opinionem, citâs pro hoc Vincent. Goffred. & alios, Sanct. Anton. 3. parte, titulo 24. capit. 1. versicul. percutiens Clericum excommunicatum, dicens hanc esse communem opinionem. Siluest. verbo, excommunicat. 6. numer. 4. Summa Astensis, 2. part. libr. 7. tit. 3. artic. 2. quæst. 6. Tabiena, verbo excommunicat. 5. numer. 30. versicul. Septimus. Quia omnes docent, Clericū excommunicatum non perdere priuilegium Canonis, ca. si quis suadente diabolo, 17. quæst. 4. Ratio est: Quia hoc priuilegium, sicut & illud aliud fori, Clericis cōdonatum est ob duo, tum ad coercedam violentiam Laicorum; tum in tutelam Clericorum, & ordinis Ecclesiastici fauorem, argum. cap. contingit, 2. & ibi gloss. final. & Marian. Socin. num. 7. de sentent. excommunicat. Clericus autem excommunicatus non amittit priuilegium se tuendi, vt habetur in capitulo intelleximus, de iudic. & capitulo cum inter, & capitulo. fin. de except. & id colligit Panormitan. ex capitulo. 2. & capitulo. de Monialibus, de sentent. excommun. vbi si duo clerici, vel moniales percutiunt se adinuicem, incidunt in excommunicationem, & tamen percussus secundo, percussit excommunicatum, quia ille primo verberauerat, & nihilominus in excommunicatione incidit. Deinde, quamuis Ecclesia casus aliquos exprimat, in quibus clericus excommunicatus hoc priuilegio sit priuatus, vt capitulo, si verò, 1. capitulo ex tenore, capitulo. veniens, c. in audientia, & c. cum voluntate, §. finali, de sent. excomm. & c. 2. de pœnis, lib. 6. nullibi tamen exprimitur hic casus.

16 Non solum ergo Clericus excommunicatus, sed etiam suspensus, & interdictus hoc priuilegio gaudet, vt eū percutiens, excommunicetur, ex Hostiensis in Summa, tit. de immunit. Eccles. §. In quantum, num. 9. versicul. sed nunc quid hoc priuilegium, & Pan. in cap. penult. numer. 8. de immunit. Eccle. vbi citat ad hoc ca. dictum, dist. 8. & cap. at si clerici, de iudic. in fine. Immo, etiam si verbo depositus sit adhuc utroque priuilegio, hoc est tam Canonis, ca. si quis suadente, 17. quæstio. 4. quam fori, c. si diligenti, de foro compet. gaudet, ex gloss. in cap. ad abolendam, in verbo prerogatiua, & ibi Panorm. nu. 10. de hæret. Silu. verbo, Degradatio, num. 8. & Tabiena, verbo, eod. vers. Primo. Nauar. in Manual. c. 27. nu. 79. Dixi verbo depositum utroque priuilegio gaudere; Nam degradatus realiter huiusmodi priuilegia perdit, ex gloss. in c. dictum, in verbo, seculariter, dist. 8. r. Panorm. in d. c. ad abolendam, num. 10. de hæret. & in c. cum non ab homine numero. 5. de iudic. & facit c. degradatio, & ibi gloss. in verbo, priuilegio clericali, de pœnis lib. 6. Tabiena & Nauar. vbi supra, & Vgol. de censur. Eccl. Tab. 1. cap. 13. §. 15. num. 8.

17 Immo Clericus etiam coniugatus utroque priuilegio gaudet, etiam si excommunicatus sit, argument. cap. vnico, de Cleric. coniug. li. 6. dummodo ijs, qualitatibus affectus sit, eaque obseruet, quæ a Concil. Trident. Sess. 23. de reform. capitulo 6. requiruntur. Sicut etiam qui Clericus non est, religiosam tamen vitam ab Ecclesia approbatam gerens professus, vel nouitius in ea, utroque priuilegio gaudet, argum. cap. Monachi, & cap. De Monialibus, de sentent. excommun. in antiq. & cap. religioso, §. fin. de sentent. excommunicat. lib. 6.

18 Et quod diximus de percussente Clericum excommunicatum, incurere excommunicationem, eo quod excommunicatus hoc Canonis priuilegio non priuetur, idem de fori priuilegio dicimus, scilicet, nec clericum excommunicatum, etiam verbo depositum, etiam coniugatum, etiam notorius excommunicatus sit, coram Iudice seculari, sed tantum coram Ecclesiastico suo ordinario conueniri posse. arg. c. 1. & cap. si diligenti, de foro compet. & capitulo. vnico, de Cleric. coniug. libro 6. Specul. tit. de sentent. excommun. num. 10. Panorm. in cap. penult. num. 8. de im-

munis, Eccles. tum, quia priuilegium hoc Clericis in Dei honorem, ordinis fauorem, & tutelam contra Laicos cōcessum est, vt habetur c. contingit, 2. de sentent. excommunicat. quæ autem pro tutela conceduntur, ijs nec excommunicati priuantur. tum, quia hac ratione ex culpa alterius praiudicium suo iudici fieret, contra cap. Non debet, de reg. iur. lib. 6.

16 Et denique ob excommunicationem loci immunitatis non amittit, & proinde ad Ecclesiam fugiens inde extrahi non potest, arg. eorum quæ habentur in c. Metuentes, & c. Diffiniuit, 17. q. 4. Host. in Summa, tit. de immu. Eccl. §. In quantum, versicul. Quid ergo, & text. c. inter alia, & ibi DD. de immu. Eccl. Añch. in Cl. 1. & Guil. de monte Lauduno, nu. 2. & 3. & Imola, de pœn. & remiss. Sylu. in verbo immunitas, 3. n. 2. ver. secundum. Tabiena, verbo, eo. vers. 6. Nau. in Man. c. 25. n. 19. vers. Tertium, Vg. de cens. Eccl. Tab. 1. c. 13. §. 15. nu. 12. & est communis. Quia cum nullibi casus hic excipitur inter alios casus, de quibus in cap. inter alia, de immu. Eccl. nec nos excipere debemus, maxime, cum iniquitas hæc concessa sit ob honorem Dei Ecclesijs, vnde delictum alterius attendi non debet. Sed de his hæctenus.

De obligatione vitandi excommunicatos, & peccato, quod ex participatione cum excommunicato committitur. Cap. XI.

S Y M M A R I U M.

- 1 Preceptum de vitandis excommunicatis antiquissimum est, & ab Apostolorum temporibus deductum.
- 2 Ioannes Apostolus, presente Corintho hæretico, balnea ingredi noluit.
- 3 An, & quale peccatum sit, communicare cum excommunicatis.
- 4 In Diuinis cum excommunicatis participare peccatum mortale est.
- 5 Communicans scienter cum excommunicato maiori excommunicatione, in crimine criminoso, peccat mortaliter.
- 6 Participans cum excommunicato in ipso crimine, vel ante crimen commissum, non censetur participare cum excommunicato.
- 7 Participans, probabiliter ignorans alium esse excommunicatum, non excommunicatur.
- 8 Communicans cum excommunicato sed non in crimine criminoso, peccat, sed non excommunicatur maiori excommunicatione.
- 9 Absolutio ab excommunicatione ob participationem incursum, reseruat ei, cui complicitas excommunicatio est reseruata.
- 10 Glosse opinio quod auctore resellitur, eiusque ratio soluitur.
- 11 Excommunicator ipsemet communicando cum excommunicato a se in delicto, excommunicationem maiorem incurrit.
- 12 Communicans cum excommunicato in contemptum excommunicatoris, peccat mortaliter.
- 13 Participans frequenter malitiosè cum excommunicato an peccet mortaliter.
- 14 Malitia mortalis quam censenda.
- 15 Communicans cum excommunicato contra speciale mandatum superioris, an, & quando peccet mortaliter.
- 16 Participans cum excommunicato a Papa excommunicatione extendente se ad participantes peccat mortaliter.
- 17 Papa solus ferre potest excommunicationem se extendentem ad participantes.

- 18 Participans cum excommunicato in aliquo peccato mortali, peccat mortaliter.
- 19 Actum iudiciale a Ministro iustitiæ denunciato peccat mortaliter.
- 20 Communicare cum excommunicato regulariter, non est nisi peccatum veniale.
- 21 Christianorum & fidelium participatio duplex est, & que nam utraque sit.
- 22 Horas Canonicas cum excommunicato recitans non peccat mortaliter.
- 23 Ecclesiam ingredi cum excommunicato denunciato tempore quo Diuina officia illic non celebrantur, non est peccatum mortale.
- 24 Communicare cum excommunicato in priuatis orationibus, aut salutationem Angelicam cum eo dicere, aut mensam cum eo benedicere, peccatum mortale non est.
- 25 Excommunicatus denunciatus in vno loco, vbique excommunicatus, & vitandus est.
- 26 Excommunicatum in vno loco, vbique vitandum esse, Apostolicum præceptum est.
- 27 Episcopus, quo iure excommunicando subditum suum, cum suffragiis totius Ecclesie priuet.
- 28 Papa, an dispensare, aut permittere possit, vt quis cum excommunicatis participet.
- 29 Papa, quamuis vi coactiua ad vitandos excommunicatos non obligetur, vi tamen directiua tenetur.
- 30 Episcopus communicando cum excommunicato a se, in excommunicationem minorem incidit.
- 31 Episcopus communicans cum excommunicato a se, non censetur illum absolueret.
- 32 Communio cum excommunicato tamdiu prohibita est, quousque realiter absolutus sit.
- 33 Priuilegiati a Papa ne excommunicari possint, excommunicatos denunciatos vitare tenentur.
- 34 Excommunicatus ipse cum alijs communicare prohibetur.
- 35 Excommunicatus, ex vi ipsius excommunicationis, solos fideles vitare præcipitur.
- 36 Excommunicatus per leges alias particulares, etiam infideles vitare tenetur.

Præceptum hoc de vitandis excommunicatis antiquissimum est & ab ipsis Apostolorum temporibus deductum; vnde in capit. Sicut Apostoli, 11. quæstio. 3. vocatur præceptum Apostolicum quod præceptum Apostolus Paulus satis manifestè expressit 1. Corinthi, 5. cum quibusdam commemoratis criminibus Ecclesiastici iudicij formam ad omnia similia ex quibusdam daret; & post excommunicationem Corinthij incestuosi, monet ne illi commiscerentur aut cibum cum eo caperent. vt optime S. Augustinus in Hom. de penitentia (que est 50.) capitul. 12. exponit, & refertur in capitulo. Multi, 2. quæst. 1. cui accedit & illud eiusdem ad Titum. 3. Hæreticum hominem post vnam & secundam correptionem deuita. Et ad Thesalon. cap. 3. scribens, ait: Si quis non obediuerit verbo nostro per epistolam, huic notate, & non commiscerimini cum illo, vt confundatur. Huic simile est quod Sanct. Ioannes 2. Ioann. 1. scribit, Si quis venit ad vos, & hanc doctrinam non asserit, nolite recipere eum in domum, nec Aue ei dixeritis; Qui enim dicit illi Aue, communicat eius malignis operibus. Hæc Ioannes de Schismaticis, siue hæreticis detestandis; quæ verbis docuit, etiam factis exhibuit.

Narra enim de illo auditor illius sanctissimus, & martyre fortissimus Polycarpus Smyrneorum antistes, quod tempore quodam, cum apud Ephesum balnea lauandi gratia fuisset ingressus, & vidisset ibi Corinthum; exterit continuo, & discesserit non lotus, dicens: Fugiamus hinc ne balnea ipsa corrumpant, in quibus Corinthus lauatur inimicus ve-

ritatis. Idem etiã Polycarpus Marcioni aliquando cum occurrisset, dicens sibi agnosces nos? respondit, agnosco primogenitum Sathane vt referunt Iren. lib. 3. capitulo. 3. & 4. Euseb. libro 4. hist. Eccles. capitulo. 14. Beda in epist. Ioan. Epiph. Hæresi 30. Theodor. libro. 2. hæretic. fabul. & habetur in capitulo omnis, qui recedit, 24. quæstione 1. Paludan. 4. distinct. 18. quæstio. 6. artic. 1. Hoc ipsum postea Calixtus Papa & martyr. episto. 2. capitulo. 2. ad omnes Galliarum Episcopos admonet, dicens, Excommunicatos quousque a sacerdotibus nullus recipiat, ante quousque partis iustam examinationem, nec cum eis in oratione, aut cibo, aut potu, aut osculo communicet, nec Aue eis dicat, quia quousque in his, vel alijs prohibitis, scienter excommunicatis communicauerit, iuxta Apostolorum institutionem, & ipse simili excommunicationi subiacebit. Hactenus Calixtus, cuius verba habentur in capitulo, excommunicatos, 11. quæst. 3. & similia habentur in capitulo, cum excommunicato, & capitulo. Qui communicauerit, & capitulo Ad mensam, 11. quæst. 3. Quod sanè Apostolicum præceptum ex verbis illis Christi Saluatoris. Math. 18. Si Ecclesiam non auerit, sit tibi tanquam Ethnicus, & Publicanus; fundamentum habet solidissimum. De qua re nonnulla lib. 1. c. 4. diximus, vbi excommunicationem omnem humano iure solum institutam esse ex varijs testimonijs & auctoritatibus comprobauimus.

Quod peccatum verò quod in communione cum excommunicatis committitur, non ita inter se consentiunt auctores, quando scilicet mortale, aut veniale sit, cum huiusmodi excommunicatis participes quam sanè quæstionibus plurimi scriptores varijs in locis examinauerunt, S. Thom. in 4. par. quæstio. 23. articulo. 3. Alexand. de Ales. in 4. par. Summ. quæstio. 22. membr. 1. articulo. 6. §. 2. Bonau. 4. distinct. 18. quæstio. 5. numero. 8. Richard. 4. distinct. 18. articulo. 6. quæstio. 2. Paludan. 4. distinct. 18. quæst. 6. artic. 3. Thom. Argentina. 4. distinct. 19. quæst. 1. articulo. 4. Gabr. 4. distinct. 18. quæstio. 3. Notab. 5. Adrian. in 4. Sentent. tract. de Clauibus, quæstio. 3. uersicul. ex dictis oritur quæstio, Martij. Ledesm. 2. 4. quæstio. 25. articulo. 3. Sorus in 4. distinct. 22. quæstio. 1. articulo. 4. uersicul. Secunda Concilij. Henriquez libro. 13. de excommunicat. capitulo. 8. & capitulo. 9. Ioann. Maior. 4. distinct. 18. quæstio. 3. Ex Canonistis & Summistis, Ioan. Andr. in capitulo. sacris, & ibi Panormitan. numer. 8. de his, quæ ui met. cau. fiunt. Hostien. in Summa, libro 5. titul. de sentent. excommunicat. §. Necessè, uersicul. sed nunquid Philipp. Franc. in capitulo. statutus, & ibi Gemin. numero. 8. & Ancharan. numer. 2. & Stephan. Costa. numer. 1. & 2. de sentent. excommunicat. libro 6. Summa Astensis 2. par. libro. 7. titul. 11. articulo. 1. S. Anton. 3. par. tit. 25. capitulo. Angelica. in uerbo, excommunicat. 8. numer. 4. Marian. Socin. in capitulo. Inter alia, numero. 44. de sentent. excommunicat. Pisanella; uerbo excommunicat. 6. Tabiena, uerbo, excommunicat. 8. uersicul. Decimo. Nauarr. in Man. capitulo 27. numero. 28. & seq. Syluest. uerbo excommunicat. 5. numero. 6. Couar. in capitulo alma mater, 1. par. §. 3. numero. 7. de sentent. excommunicat. libro 6. Vgolij. de censur. Eccle. Tab. 2. c. 23. §. 14. & alij; Qui omnes in quibusdam conueniunt, in alijs uerò dissentiunt.

Et quidem tres casus sunt, in quibus est peccatum mortale, ut omnes affirmant.

Primus casus est, quando quis participat in Diuinis cum excommunicato; Nomine autem Diuinorum hæc tria præcipue intelliguntur; primo, Sacramenta: Secundo officia qualibet Diuina. Tertio, sepultura Ecclesiastica. Sacramentorum communio tam actiua, quam passiuæ prohibita est, Diuinorum etiam officiorum communio paritate ratione prohibetur, vt non solum non celebremus illa cum excommunicato, sed neque vilo modo admittamus eum ad ea audienda; Quod si dum celebrantur Diuina, excommunicatus intiar Ecclesiam, si ingrediatur solum vt transeat per illam, dissimulari potest, si autem sistat, monendus est vt exeat; si exire nolit, expellendus est; Quod si non possit expelli, statim cessandum est a Diuinis, etiam ab ipsa Missa inchoata, si nondum sit inchoatus Canon. Qui

pridie quam pateretur. Si verò inchoatus ſit Canon, ſolum Sacerdos qui celebrat cum vno Miniſtro in Eccleſia remanere poteſt, & Miſſam proſequi, ceteri omnes exire tenentur, vt latius hoc lib. cap. 2. docuimus, vbi materiam hanc ex propoſito copioſius tractauimus, poſt Hoſtienſ. in Summa, lib. 5. tit. de ſentent. excommunicat. num. 17. verſi. ſed nunquid, & Sum. Aſtenſ. 2. par. libr. 7. tit. 11. artic. 1. quaſt. 1. & 2. communicans igitur in Sacramentis ſuſcipiendis, vel adminiſtrandis, in officijs Diuinis ſolemniter celebratis, & ſepultura cum excommunicato maiori excommunicatione peccat mortaliter. Ratio eſt ex S. Th. in Quodlib. 11. art. 9. Gab. 4. diſtinct. 18. quaſt. 3. articulo. 1. verſic. Ad Tertium. Dionyſ. Cartuf. 4. diſtinct. 18. quaſtio. 4. verſicul. Ad ſecundum reſpondet. Couarr. in capitulo. alma mater. 1. part. §. 3. num. 7. de ſentent. excommunicat. lib. 6. Quia præceptum de vitandis excommunicatis directe reſpicit ſpiritualia; vnde, qui cum excommunicatis in Diuinis, id eſt, in Sacramentorum adminiſtratione, vel perceptione, in Eccleſia ſepultura, & in publicis officijs Diuinis participat, (cum hæc omnia excommunicatis interdicitæ ſint) contra præceptum Eccleſiæ, ac poſitiſſimam eius rationem directe facit in re graui, & proinde mortaliter peccat, argumen. eorum quæ habentur in cap. ſignificauit, de ſentent. excommuni. & Nauarr. in Manual. cap. 27. num. 30.

5 *Secundus caſus eſt,* Quædo ſcienter communicatur cum excommunicato maiori excommunicatione in crimine criminoſo, pro quo lata eſt excommunicatione, vt habetur in capitulo. Nuper a nobis de ſentent. excommunicat. vbi dicitur, *Quod communicans ſcienter nominatim excommunicato in crimine, ei conſilium impendendo, auxilium vel fauorem, ratione damnati criminis delinquere videtur in eum qui damnatur, ab eo, vel eius ſuperiore merito delicti, tunc erit abſolutio requirenda, cum facientem, & conſentientem par pena conſtringat.* & clarius in cap. ſi concubinae de ſentent. excommuni. vbi dicitur, *Non eſt dubium ſententia maioris excommunicationis inuolui, qui poſt latam ſententiã communicat in eodem crimine criminoſo.* vbi aduertendum eſt, tunc proprie aliquem dici participare in crimine criminoſo, quando poſt crimen commiſſum, & ob id incurſam excommunicationem pro tali crimine inſiſtã cum illo communicat in eodem delicto, in quo caſu communicans cum excommunicato ipſe etiam incurrit maiorem excommunicationem, vt habetur in dict. capit. Nuper, & capitulo ſi concubinae, & conſequenter peccat mortaliter, vt Exempti gratias, ſi quis excommunicatus eſt, quia detinet vxorẽ alterius, quonſque eam a ſe dimittat, quicunſque illi conſilium, fauorem aut auxilium præſtat, ne illam abijciat, in eandem excommunicationem maiorem incidit, quia peccat in eandem excommunicationem, & ita peccat mortaliter, Niſi enim ſic participare, eſſet mortale, non ligaretur homo maiori excommunicatione, vt notat Palud. 4. diſt. 18. q. 6. artic. 3.

6 *Dixi poſt crimen commiſſum, quia, ſi quis participet in ipſo crimine, vel antequam crimen committitur, vel quædo actu committitur crimen, ob quod incurritur excommunicatione, non dicitur verè & proprie communicare, & participare cum excommunicato (cum nondum alter ſit excommunicatus) ſed ſolum participare in crimine, vnde, in hoc caſu peccat mortaliter, aut venialiter pro natura ipſius participationis, & criminis, quia cooperatur illi in crimine, cooperari verò alicui in crimine mortali, aut veniali peccatum mortale, aut veniale cenſetur; in hoc autem caſu non incurritur excommunicationem ob participationem in crimine criminoſo, ſed ſolum excommunicatus erit, quando ius excommunicat tale quid facientem, aut conſilium, auxilium, vel fauorem dantem, ad hoc, vt tale delictum perpetretur, vt optime notauit Nauarr. in Manual. capitulo. 27. numero. 32. verſicul. octauo, & numer. 112. verſicul. Declaratio prima. & eum ſequitur Hèriquez lib. 13. de excommunicat. capitulo. 9. §. 1. in annotat. litera E. contra Sylueſt. in verbo, excommunicat. 5. numero. 6. verſicul. ſciendum eſt tertio, & Roſel. verbo excommunicatio. 1. caſu. 43. §. ſi. ſed falſo citat Nauarrus Panormitanum, ſiquidem hic auctor in capitulo. Nuper a nobis, nu-*

mero. 8. de ſentent. excommunicat. expreſſe docet, textum illum loqui, quando poſt excommunicationem communicat illi in crimine damnato, & dat exemplum; Si Titius excommunicatus ſit, quia tenet vxorem alterius, & ego impendo ſibi auxilium, conſilium, ſeu fauorem circa detentionem illius mulieris, tunc, inquit, proprie communicato excommunicato in crimine damnato, nec ſufficeret communicatio in illo actu, per quam incurritur excommunicatione, ſed oportet, quod ille prius incurrat excommunicationem. Hæc tenet Panormitan. Hinc inferet Hèriquez, quod qui Religioſo conſulit facere Apoſtaſiam, non incurrit excommunicationem, ſi tamẽ Apoſtate ſuadeat, ne redeat ad Monafterium aut Religionem, qui iam conſulit excommunicato; vel ſi excommunicato denunciato ob furtum, conſulit ne reſtituat, incurrit, & peccat mortaliter, vt conſtat.

7 *Dixi, ſi ſcienter communicet excommunicato; quia qui participaret, ignorans probabiliter illum eſſe excommunicatum, in excommunicationem non incidit, vt latius tradit Nauarr. in Manual. capitulo. 27. numero. 112. & 141. & 241. poſt Hoſtienſ. in Summa, lib. 5. tit. de ſentent. excommuni. numer. 17. §. Et quæ ſit, argum. capit. Apoſtolicæ, de Cleric. excommuni. miniſtr. & cap. ſignificauit, de ſentent. excommuni.*

8 *Dixi, in crimine criminoſo, pro quo lata eſt excommunicatione; quia ſi comunicaret ſecum in alio crimine, pro quo excommunicationis ſententia non fuiſſet lata, licet peccaret, non tamen incidere in ſententiam excommunicationis maioris, vt communis DD. ſententiã ſentitur, & expreſſe docet Gabr. 4. d. 8. q. 3. art. 3. Concl. 3.*

9 *Quibus omnibus addendum eſt, abſolutionem ab excommunicatione ſic participantis reſeruati ei, cui alterius cõplices excommunicatione reſeruata fuit, vnde, ſi prior nulli reſeruetur, neque hæc vili reſeruata erit, vt habetur in capitulo. Nuper a nobis verſi. in primo quidem, & ibi glo. in verbo, Tunc erit abſolutio, & ibi Panorm. num. 1. & nu. 9. de ſentent. excommuni. Nauarr. in Man. cap. 27. nu. 112. Couarr. in ca. alma mater, 1. par. §. 3. nu. 5. ver. Secundo loco, de ſentent. excommuni. lib. 6. Hèriquez lib. 13. de excommuni. c. 9. §. 1. Non tamen in de ſequitur, hanc maiorem excommunicationem qua comunicans in crimine aſſicitur, eſſe excommunicationem hominis, vt falſo putat gloſ. in d. c. Nuper a nobis, in verbo, Tunc erit abſolutio, de ſentent. excommuni. ſed Canonis, & iuris, licet eius abſolutio cõpetat ei, qui ratione criminis principalem excommunicauit, vt notat Innoc. Ioann. Andr. Card. & alij communiter, in d. c. Nuper, & ibi Panorm. 9. dicens hanc eſſe cõem opinionem, & Arch. in c. ſi is, qui preſt. 11. q. 3. vbi ait hoc ipſum tenere Raym. in Summa, de ſentent. excommuni. §. quæ ſit pena, ſub. §. pen. & Alexander. Halenſis in 4. par. Sum. quaſt. 22. membr. 1. art. 6. §. 3. Vg. de cenſ. Eccl. c. 13. §. 8. num. 3. Tab. 1. Gab. 4. d. 18. q. 3. art. 3. dub. 3. & patet ex textu d. c. Nuper, in verſ. *Quamuis enim & tunc; dum per dictionem Quamuis & per dictionem Et docet, quod ex ſola participatione extra crimen contrahitur minor excommunicatio, quæ eſt iuris, & proinde etiã in præcedenti caſu, ſcilicet in participatione criminis, contrahitur excommunicatio iuris, & non hominis; Nam ſi excommunicatio minor contrahitur a iure, a fortiori excommunicatio maior iuris erit, & non hominis; & hoc probant omnia argumenta, quæ formantur in gloſ. in vltima parte; nam cum ſententiã excommunicationis lata eſſet contra certam perſonam, non ligaretur aliam perſonam, de qua cogitatum non fuit, niſi ex iuris diſpoſitione.**

10 *Nec valet ratio gloſ. quæ etiã ſequitur eſt Goſſed. in Summ. de ſentent. excommuni. §. item quid ſi tempus, quia ſcilicet abſolutio ab hac excommunicatione non poteſt fieri niſi per excommunicatorem, aut ſuperiorem, vt in dict. cap. Nuper a nobis, cum tamen ſi eſſet ſententiã iuris & Canonis, quilibet ſuperior poſſet abſolvere; Reſpondetur enim, quod ideo alius abſolvere non poteſt, quia Papa Innocentius III. ibi reſeruat hanc abſolutionem excommunicatori, ea de cauſa ad hoc faciendum motus, quia communicans huic in crimine, directe in perſonam excommunicatoris, fauendo, & conſultando a ſe damnatus, deliquiſſe videtur; & idem docent*

- cent Hostiens. in Summa, lib. 5. titu. de sent. excomm. §. Quid si Episcopus, num. 16. & Summa Astenfis, 2. par. lib. 7. tit. 11. artic. 2. quæst. 3. & Steph. Costa repet. in capitulo statutus, numer. 14. de sentent. excomm. & est communis DD.
11. *Ex qua doctrina Panorm. in d. c. N iper a nobis, numer. 10. inferit duos; unum est, quod excommunicator communicando ipsi excommunicato a se in delicto, incurrat etiam excommunicationem maiorem; ut exempli causa, si Petrum excommunicauit pro rapina Ioanni facta, quem forte odit, sed hoc fecit coactus per superiorem, & nihilominus latenter fauet Petro raptori, & cum eo participat, & eum recepat; Vel pone, quod mulierem excommunicet propter concubinatum Clerici, cui tam in ipse fauet potest, & consultit, ut cum ea Clericus fornicetur, in his casibus excommunicat ipsemet sententia excommunicationis ligatur, ut docent Hostiensis, & Astenfis ubi supra, q. 4. & rationem dat Panorm. quia ista sententia est iuris, seculus autem diceretur, si esset sententia hominis, quia seipsum ligare non posset. *Asterum est, quod communicans excommunicato in crimine, etiam extra territorium excommunicatoris, incidat in excommunicationem, quia ista est sententia iuris, cui totus orbis est territorium, quod sane verum non esset, si hominis hæc, & non iuris sententia esset.**
12. *Tertius casus est, Quando quis cum excommunicato communicat in contemptum excommunicatoris, & in hoc etiam conueniunt omnes auctores initio allati, & etiam Hostiens. in Sum. lib. 5. tit. de sentent. excomm. §. Necessesse, & S. Thom. Quodlib. 11. art. 9. Gabr. 4. d. 18. quæst. 3. artic. 2. Conclus. 5. certum est enim tuas esse peccatum mortale. Ratio est euidens, quia qui non obedit superiori, morte dignus est. c. 2. de maior. & obed. & 1. Reg. 1. 2. Quasi peccatum arislandi est repugnare, & quasi scelus idololatria, nolite acquiescere. & Luc. 10. Qui vos spernit, me spernit, & Ro. 13. Qui resistit potestati, Dei ordinationi resistit, qui autem resistit, sibi ipsi damnationem acquirit. & facit pro hoc c. Si celebrat, de Cleric. excomm. in ministr. Addit autem Gabr. ubi supra, hoc verum esse, præmissa Canonica monitione; & ita intelligendum esse videtur, quod communicans post huiusmodi monitionem cum excommunicato ab homine peccat mortaliter. Et a fortiori peccat mortaliter, quando communicat in contemptum Clauium; Quia qui Ecclesiam contemnit, Christum contemnit. Luc. 10. ut si quis diceret, non esse curandum excommunicationem nec capitale de ea faciendum esse, ut sit aliquando a temerarijs, hoc enim hæresim sapit, cum denegare tacitus videatur Clauium potestatem. Et facit c. excommunicamus 2. & 2. de heret. & ca. Sacris, Quod mer. cau. Item si quis diceret in despectum Clerici, de excommunicatis, tu charior mihi eris, quam prius: hæc enim & similia contemptum, & inobedientiam arguunt. Ad hunc Dir. 4. dist. 18. quæst. 5. num. 8. Palud. 4. d. 18. q. 2. artic. 3. Gabr. 4. d. 18. q. 3. artic. 1. Notab. 5. vers. casus autem Panorm. in c. Sacris, num. 8. De his quæ vi metice causa fiunt. Steph. Costa in c. statutus, n. 2. & 3. de sent. excomm. lib. 6. Angelica, in verbo excomm. n. 8. Nauar. in Man. cap. 27. num. 30. Henriquez li. 13. de excomm. in ca. 8. & 9. alios casus esse, in quibus participatio cum excommunicato sit etiam mortale peccatum; quamuis enim auctores omnes in his tribus casibus consentiant, & aliqui vt S. Th. in addit. 3. par. quæst. 23. art. 3. & Quodlib. 11. art. 9. & fauet Duran. ubi supra. Thom. Argen. 4. distin. 19. quæstio. vnic. artic. 4. Gabr. 4. dist. 18. quæst. 3. art. 1. Not. 5. vers. alia est opinio communis. Adrian. in 4. Sentent. tra. de Clauibus, quæst. 3. vers. Pro huius solutione. Couar. in cap. Alma mater, 1. part. 8. 3. num. 7. vers. peccat tamen communicans, de sent. excomm. lib. 6. his tribus casibus exceptis veniale tantum peccatum esse dicunt cum excommunicato participare; alij tamen quos paulo ante commemorauimus, plures casus afferunt, in quibus etiam mortale esse censent cum excommunicatis denunciatis communicare, qui casus quatuor numero sunt quos Nauar. post Theologos aliquos Canonistas, & Summas in Man. c. 27. num. 30. recensuit, qui a nobis examinandi sunt, ut sic quid veritatis, aut falsitatis in se contineant, vnicuique rem ipsam paulo diligentius consideranti manifestum esse possit.*
13. *Quartus casus, qui primus est eorum quatuor, quos affert Nauar. est, si frequenter cum eo communicet seu participet, intelligendo, inquit, de illa frequentia quæ secum coniunctam habet militiam mortalem. At hic casus qui etiam est Durandi, Paludani, & aliorum, non placet Soto 4. dist. 22. quæst. 1. art. 4. Conclus. 3. vers. Tertius casus, & Gabr. 4. d. 18. quæst. 3. art. 2. Conclus. 6. & merito: Quia venialium frequentia, licet sit via quædam & preparatio ad mortale, tamen secundum se non est circumstantia mutans genus peccati venialis, ut docet S. Thom. 1. 2. q. 88. artic. 4. & proinde si vna vice communicare veniale sit, etiam & sæpius communicare, solum veniale censeri debet. Unde, non est frequentia sola, sed ex malitia, seu contemptu annexo peccatum mortale est. Declarans autem Nauar. quænam sit ista malitia, subdit esse malitiam animandi illum ad delinquendum: ut si ex frequenti mea consuetudine cum excommunicato, ille animetur ad peccatum, & ad persistendum in sua obstinatione, ego pecco mortaliter. Quod licet verè dictum sit, ego tamen his, duo aut tria adderem: vnum est, quod ista malitia sit nota illi excommunicato, cum quo communicat: unde si ego participem simpliciter cum illo, bono zelo, quamuis ille ex hoc animetur ad malum, ex sua malitia, ego non pecco mortaliter; secundum est: Si ego aduertam, aut res tam palam est, quod merito aduertere debeam, alterum ex mea communione animari ad malum, & pertinaciam, aut per nostræ societatis abstractionem citius a malo velle desistere: aut quod alij a simili delicto detererentur, vel nostro exemplo agendi, Clauis Ecclesiæ nihil penduntur, tunc etiam frequenter hoc non faciam, peccatum est mortale. Tertium est: Quod licet frequentia sola non mutet genus peccati, quia tamen signum est, licet non infallibile, contemptus, eo quod qui frequenter agit contra monitionem Legis, interpretatiue Clauis Ecclesiæ, & obedientiam superioris contemnere videtur, huiusmodi frequentia communionis cum excommunicato, ab auctoribus allatis, inter casus illos annumeratur, quibus communicans peccat mortaliter, quod vt uerum sit, intelligi debet cum inclusione contemptus, vt diximus & latius tradunt Gabr. ubi supra, Adrianus in 4. sentent. tract. de Clauibus quæst. 3. vers. Secunda propositio. Henriquez lib. 13. de excomm. ca. 8. §. 1. post Summam Astensem, 2. par. lib. 7. tit. 11. art. 1. quæst. 1. & Bon. in 4. d. 18. in ult. par. distinct. quæst. 5. in fine, qui duo vltimi notant, quod quia vix potest excommunicati societas sine contemptu frequentari, ideo sanum consilium est vnicuique, vt se a talibus ad vitandum periculum elonget; hoc ergo modo intellectus casus hic verus erit.*
15. *Quintus casus, qui secundus est eorum, quos addit Nauar. ubi supra, est, Quando quis communicat cum excommunicato contra specialis præceptum superioris, tunc enim est peccatum mortale, eo quod habet aliam malitiam inobedientiam in re graui coniunctam ex Nauar. in Man. ca. 27. num. 31. & num. 36. vers. Ad quartum. Immo Henriquez lib. 13. de excomm. cap. 8. §. 1. in annot. litera C. ait, duplex esse peccatum, contra obedientiam iuris, & iudicis, arg. cap. 2. de maior. & obed. quia scilicet ad præceptum iuris sub excommunicatione latæ sententiæ additur nouum præceptum iudicis, & antea hoc ipsum docuerunt Hostiens. in Summa, lib. 5. tit. de sent. excomm. nu. 19. vers. Quid si Episcopus, prope finem, & Summa Astenfis, 2. par. lib. 7. tit. 11. artic. 2. quæst. 5. circa quem casum addo, hanc inobedientiam, secluso contemptu vt supra, frequenter non esse peccatum mortale, & forte, ex genere suo non est mortale. Si enim inobedientia iuris generalis, & communis non sit peccatum mortale, quando quis non ex contemptu, sed ex concupiscentia, vel ira, aut alia de causa aliquid facit contra statutum Legis, aut superioris, secundum ea quæ tradunt S. Tho. 2. 2. q. 105. art. 1. ad primum, & quæst. 136. art. 9. & Gaetan. ibi, & Couar. in c. alma mater, 1. par. 8. 7. nu. 6. de sent. excomm. lib. 6. etiam in hac materia, vt communitè docent auctores, non video cur inobedientia mandati specialis si peccatum mortale, nisi forte mandatum speciale fieret in virtute Sanctæ obedientiæ.*
16. *Sextus casus, qui est tertius ex illis, quos affert Nauar. ubi supra, est, cum quis participat cum excommunicato a Papa*

Excommunicatione quæ etiam extendat se ad participantes, tunc certum est participantes peccare mortaliter, quia etiam ipsi incurrunt excommunicationem maiorem, quæ incurri non potest nisi ob mortale peccatum, argum. cap. Sacris, & c. Quod in dubijs, de sent. excom. vbi. Pan. n. 3. & post eum Gabr. 4. d. 18. qu. 3. art. 2. Concl. 2. & Na. in Man. ca. 27. nu. 31. dicunt, nullum citrà Papam posse hodie ferre hanc excommunicationem; *Excommunico te cum omnibus participantibus tibi*, vt in cap. stat. iuris, de sent. excom. libr. 6. quod intelligitur tam in genere, quam in specie, sine Canonica monitione præmissa, & sententia sic lata ab alio quàm à Papa, nulla erit ex d. ca. stat. iuris, & ibi glo. in verbo, Non teneat. Intelligo in genere, quando diceret in sententia, *Excommunico omnes participantes cum tali*. In specie, quando diceret, *Excommunico Petrum, quia communicat Martino excommunicato*. Vnde, si alius à Papa diceret, *Præcipimus sub pena excommunicationis, vt nemo communicet excommunicatis huius, vel illius Civitatis, aut cum nominatis excommunicatis, aut cum manifestis percussoribus Clericorum*, nullum istorum excommunicatorum nominando aut diceret, *Excommunico participantes cum Petro, aut Martino excommunicato*, sententia nulla esset, nisi monitionem Canonica præmississet, scilicet, trinã, vel vnã pro tribus, aliquorum dierum interuallis, competentibus seruatis, nisi necessitas facti aliter ea suaserit moderanda, vt ex d. ca. stat. iuris, & c. constitutionem, de sent. excom. libr. 6. constat, vbi Host. Ioan. Monach. & Steph. Costa, in d. ca. stat. iuris, num. 5. in verbo, damnato, aduertunt, quòd licet talis excommunicato generalis ferri non possit in participantes, sine Canonica monitione, optimè tamen ferri potest in eos, qui participant in crimine, talis excommunicatio generalis, in quo casu, communicans in crimine duas sententias excommunicationis incurrit, vnã scilicet iuris, & aliam hominis, arg. c. Nuper, de senten. excommun.

17† Dixi alium a Papa ferre non posse talem excommunicationem in genere, vel in specie contra participantes. Papa enim cum sit supra ius, non ligatur hac lege, cap. stat. iuris, vò de in c. significauit, de sent. excom. Papa Clericos inuoluit, maiori excommunicatione, qui excommunicatis a Papa participant in diuinis. Immo Henriquez libr. 13. de excom. cap. 8. §. 2. ait, quod si Papa denunciât iudicialiter per sententiam publicè & nominatim, quamuis non exprimat, extendi tamen ad participantes, & ita participantes mortaliter peccant, & in maiorem excommunicationem incidunt, duobus concurrentibus, si participans Clericus sit, & ad diuina sic denunciatum a Papa admitrat; secus autem, si Laicus sit qui participat, aut si Clericus sit, participet tamen in humanis; tunc enim solum venialiter peccat, & minorem excommunicationem tantum incurritur putat; additq; hoc quod diximus, locum habere in solo denunciato a Papa, ob summam & exactam obedientiam, quæ speciali mandato, & censurâ summi pastoris ab omnibus debetur. Et hanc suam opinionem ex c. significauit, de sent. excom. colligit, quia textus ille de solis Clericis loquitur, & de admissione eorù ad Diuina, vnde, in anno. in litera E. ait Clericum cum excommunicato a Papa Horas Canonicas recitantem, etiã extra Ecclesiã, excommunicationem maiorem incurrit, quia textus dicit, *Vel participat*. Alii tamen plura requirunt, ad hoc vt participans cù excommunicato a Papa maiorem excommunicationem incurrat, vt in ca. 14. dicemus; iuxta quæ intelligenda erunt, quæ in hoc casu diximus; Interim de hoc casu hæc sufficiant.

18 *Septimus casus*, qui est quartus eorù, quos refert Na. vbi supra in Ma. c. 17. n. 30. est cù quis participat cum excommunicato in aliquo peccato mortali. Verùm, hic casus ad rem nõ facit, quia tunc non peccat mortaliter ex eo quod participet cù excommunicato; sed ex eo quod participet cum alio in eodem peccato mortali, cum cõsensu, & cooperatio ad peccatum mortale sit etiam peccatù; mortale, vt enim ait Apostolus, *Rom. 1. Digni sunt morte non solum qui peccant mortaliter, sed etiam qui consentiunt facientibus*.

19 *Octauus casus*, additur ab Henriquez. libr. 13. de excom. cap. 9. §. 3. quando quis a Ministro Iustitiæ denunciato peccat actum Iudicalem, aut Sententiam in re graui; tunc enim proculdubio peccat mortaliter, inducens ad actum de

se nullum, in præiudicium tertij, cum vt ex dictis manifestum est iudicis denunciati ob defectum Iurisdictionis nulla omnino sit, & irrita.

20. *Extra casus prædictos participatio cum excommunicato nunquam erit plus quam veniale peccatum; sic Hostiensis, in Summa, tit. de sent. excom. §. fin. Summa. Astenfis, 2. par. lib. 7. tit. 1. art. 1. S. Thom. in addit. 3. par. quæst. 23. art. 3. & Quodl. 11. art. 9. Dur. 4. d. 18. q. 5. nu. 8. Thom. Argent. 4. d. 19. quæst. vnica art. 4. Palud. 4. d. 18. qu. 6. art. 3. Concl. 1. Ioan. Maior. 4. d. 18. q. 3. Gab. 4. dist. 18. quæst. 3. artic. 1. versic. Alia est opinio; Bonau. 4. d. 18. in vlt. p. dist. quæst. 5. Alex. de Ales. in 4. part. Sum. quæstio. 22. memb. 1. artic. 6. §. 2. Adrian. in 4. senten. in tract. de Clauibus q. 3. ver. Secunda propositio, Martinus Ledesin. 2. 4. quæst. 25. art. 3. Sotus. 4. dist. 22. quæst. 1. art. 4. Concl. 3. Rich. 4. nu. 18. art. 6. quæst. 2. Ioan. And. in cap. Sacris, & ibi Panor. in n. 9. de his quæ vi met. cau. fiunt, quamuis dubius sit Panor. dicit tamen hanc esse communem opinionem. Archidia. etiam, 1. quæst. 3. in ca. Quoniam multos, quem refer. ibi Pano. 5. Anton. 3. part. tit. 25. cap. 1. Angelica, in verbo, excom. 8. num. 4. Na. in Man. c. 27. num. 30. Coua. in ca. alma mater, 1. par. §. 3. num. 7. vers. Igitur regulam, de sent. excom. li. 6. Henriquez libr. 13. de sent. excom. cap. 8. & 9. & eam Gabr. vbi supra communem & Theologorum, & Canonistarum esse docet, qui omnes communiter affirmant, communicantem cum excommunicato non peccare mortaliter, eo quod communicatio cum excommunicato ex suo genere non sit peccatum mortale; & communiter asserunt participantem solum peccare mortaliter, quòd vel in crimine, vel in cõtemptum Ecclesiæ, vel in Diuinis; cum excommunicato participat, secus autem, quando in humanis & temporalibus communicat, secluso contemptu, aut scandalo; Et alij vniuersaliter dicunt, participationem in Diuinis esse mortale, in humanis verò solum esse veniale, Ratio est; quia cum duplex sit Christianorum, & fidelium participatio vnã quæ Christianorum propria est quatenus Christiani sũt, vt est participatio in Diuinis; alie quæ communis est hominibus, quatenus homines, & conciuēs sunt, vt est communicatio in temporalibus, & actibus humanis; illam Ecclesia directè prohibet, & proinde cum excommunicato in diuinis participans, directè contra præceptum Ecclesiæ faciens, mortaliter peccat; Quia verò communicatio cum excommunicatis in temporalibus prohibet tantum indirectè, & ex consequenti, qui in illis communicat, non contra præceptum Ecclesiæ, sed præter præceptum facit; & ideo venialiter tantum peccat. Qui ergo in humanis non estrenatè participat, sed ex quadam verecundia salutantem salutatur, vel ex quadam reuerentia ad modicum tempus subsistit cum eo, licet cum displicentia, non peccat mortaliter; Nimis enim graue, ac durum esset, si homo pro vno leui verbo cum excommunicato mortaliter peccaret; vnde putandum nõ est, quod Ecclesia intendat tantum laqueum ponere pro tam leui participatio ne, quæ neque directè contra præceptum Ecclesiæ, neque in contemptum Iudicis, aut Censuræ, neque in Diuinis sit vt citati auctores affirmant, quicquid nonnulli, vt Goffred. in Sum. Rayn. & alij, quos refert Panor. in ca. Sacris, nu. 8. de his quæ vi met. cau. fiunt, & Vgolin. de cens. Eccl. Tab. 2. cap. 23. §. 14. num. 2. eos etiam in hoc casu peccare mortaliter velint, sed falsò; Nam d. cap. Sacris, de his quæ vi. quod ab istis asserunt, in quo dicitur, *communicantem cum excommunicato peccare mortaliter*, non de communicante in temporalibus, sed in Diuinis officijs; quæ solemniter & publicè in Ecclesia celebrantur, & in Sacramentis suscipiendis, vel ministrandis, & in Ecclesiastica sepultura, debet intelligi; vel de communicante in crimine, aut in contemptum Iudicis; qui enim post canonicam monitionem, ne cum excommunicato participet, ab eius confortio non abstinet, peccat mortaliter, quia tunc Ecclesiæ censuram contemnetur censetur, & ideo excommunicationem maiori ligari poterit, arg. c. stat. iuris, & c. constitutionem de sent. excom. lib. 6. & latius tradit Coua. in ca. alma mater, 31. par. §. 3. num. 9. vers. Tandem, de sent. excom. libr. 6. post S. Th. in addit. 3. par. q. 23. art. 3. ad primum.*

22 *Hinc infert Coua. vbi supra, §. 3. num. 8. vers. Sic & excom-*

- communicatis, recitantem priuatim horas Canonicas cum excommunicato, non peccare mortaliter: quod etiam docet Henricus lib. 13. de excomm. cap. 7. §. 2. ubi ait, excommunicatum etiam cum alio laico horas dicente, non peccare mortaliter; Non tamen diceret debet, *Dominus vobiscum*, quia hæc verba dicuntur proprie in persona Ecclesie, cetera verò omnia, quando priuatim dicuntur, tãquam a persona priuata recitantur; Si quis tamen ex inaduerterentia priuatim recitando illa verba diceret, non peccaret mortaliter.
23. *Addit etiam idem Couar. non esse peccatum mortale, si quis cum excommunicato ingreditur Ecclesiam eo tempore, quo Diuina officia ibi non celebrantur; & Henricus ubi supra vult, denunciatum sine socio in Ecclesia (quando non sunt ibi officia, priuatas orationes, aut horas Canonicas recitare posse sine peccato mortali, etiam si in eadem Ecclesia adsint alij suas horas priuatim recitantes, dum modo excommunicatus non audiat horas alterius, nec eum eo reciter alternatim, erit tamen peccatum veniale priuatim horas, vt diximus, cum eo recitare, aut Ecclesiam ingredi cum eo, vt Couar. ubi supra, nu. 8. testatur; quia cum excommunicatus his actibus interdictus, aut priuatus nõ sit, cum eo priuatim in illis communicare veniale solum erit.*
24. *Addit tertio Nauar. in Man. cap. 27. num. 36. Nec esse peccatum mortale communicatio cum excommunicato in priuatis orationibus, vt dicere simul cum illo salutationem Anglicam, quando ad illam pulsatur; aut simul cum eo communicare benedicendo mensam, nec consequenter simul cum illo priuatim orare in cubiculo; Item, addit Nauar. neque esse hæc peccata venialia; quia excommunicato me salutanti respondere possum, ex Palud. 4. dist. 18. quest. 6. artic. 2. & S. Anton. 3. part. titu. 25. cap. 2. *Deus te conuertat*. Similiter si rationabili ex causa scribiliteras excommunicato, possum loco salutationis in titulo litera præfixere hæc verba, *Deus te conuertat aut optare spiritum consilij sanctoris*, quæ sunt verba orationis. Item cum excommunicato legere possum partem Euangelij, aut Psalmi. Item, cum eo interesse possum concionis, cum hæc ei non sit prohibita, cap. Responso. de sent. excomm. sed initio concionis vbique præmitti solet Angelica saluatio cum igitur orare possumus hoc modo cum illo in Ecclesia, multo magis extra Ecclesiam cum illo hoc ipsum facere possumus sine peccato mortali, aut etiam veniali; Addit Henricus lib. 13. de excomm. cap. 10. §. 4. Quod si ad templi angulum adisset denunciatus, non attendens ad officia, alij licet in Missa, aut officio permanere possunt: Sicut etiam, si talis obiter per Ecclesiam transeat, & parum persistat orando, non est cur ab officijs Diuinis cessetur. Non igitur peccatum mortale est quomodocumque cum excommunicatis in Diuinis participare, sed solum quando solemniter & publicè in Ecclesijs celebrantur, vt Nauar. ubi supra, num. 36. versic. Ad quintum, & Couar. in d. cap. alma mater, 1. par. §. 3. nu. 3. versic. sic & excommunicatus, testantur.*
25. *Addi potest quarto, excommunicatum denunciatum in vno loco, verbi gratia, Parisijs, vbique excommunicatum esse, & vbique vitandum, etiam Romæ, aut Bononiæ, etiã si hoc ibi ignoretur excommunicatio enim animam afficit, & sequitur excommunicatum, vt lepra leprosum, argum. cap. cito turpem, 1. quest. 1. glo. in cap. si quis presbyter, in verbo alius Episcopus, 7. quest. 1. & eadem glo. in cap. pastoralis, §. verum, in verbo, subtrahuntur, de appellat. & facit quæ de suspensio docet in cap. Quisquis, in verbo, communicet, 4. quest. 5. & in cap. officij, in verbo excommunicationis vinculo, de sentent. excomm. Cardin. in Clem. 1. in verbo Ipsius, de pœnis. Panorm. in cap. ad reprimendam, num. 2. de offic. ordin. & in c. 1. de raptor. Innoc. in c. inquisitioni, num. 2. de sent. excomm. Idem Panorm. in c. ad nostram, 3. num. 6. de iureiur. & in cap. cum & plantare, num. 1. de priuileg. Marian. Socio, in cap. sacris, num. 489. & in cap. inter alia, num. 117. de sent. excomm. Nauar. in cap. inter verba, 1. quest. 3. Coroll. 67. Couar. in cap. alma mater, 1. par. §. 3. num. 2. versic. Queritur tandem, de sent. excomm. lib. 6. Henricus lib. 13. de excomm. §. 3. & in annot. ca. 24. §. 1. in litera E. Martin. Ledesma. 2. 4. quest. 25. art. 1. Vgolin. de censur. Eccles. Tabul. 1. cap. 13. §. 10. qui docent esse communem, quicquid Palud. 4. dist. 18. quest. 6. art. 1. & Durand. 4. dist. 18. quest. 5. nu. 4. Syluest. in verbo, excomm. 5. dub. 17. & alij nonnulli contrarium affirmant, vt Henric. in c. cum desideres, de sent. excomm. & Cosmas in Pragm. sanct. titu. de excomm. non vitand. verbo, excommunicationis, qui existimant solum vitandum esse in provincia, & Diocesi in qua denunciatus est; Aut quando is qui excommunicatum vitare vult, probare potest, eum esse alibi denunciatum, alioquin si hoc probare non possit, non tenetur eum vitare nisi in loco, aut Diocesi ubi denunciatus sit.*
26. *Ceterum, non malè Couar. ubi supra, post Panorm. in cap. cum non ab homine num. 4. de sent. excomm. hæc Doctorem differentiam conciliat, dicendo, quod cum vno loco denunciatus sit, & proinde minimè ab Ecclesia toleretur, vbique vitandus sit, siquidem Pontifices a tempore Apostolorum ex Apostolorum Canonibus 13. & 16. adiecerunt hoc præceptum, vt fideles omnes excommunicatum vno in loco, & denunciatum vbique in diuinis & humanis deuitarent. Deinde, quia non ita facile infamandus quis est, ubi esse excommunicatus ignoratur; At si probati commode possit denunciatio, & in publico, & in secreto eum vitare debemus; Sin verò denunciatio probari commode non possit, vitare eum in occulto, non autem in publico tenemur, ex Panorm. ubi supra, in quam etiam sententiam inclinat Palud. 4. d. 18. quest. 6. art. 1. si attente legatur, & expressè art. 2. circa medium, & Henricus lib. 13. de excomm. c. 6. §. 1. & ita excommunicatus denunciatus Venetijs, etiam Bononiæ vitandus erit, si id sciant habitatores Bononiæ.*
27. *Difficultas sola est, quo iure Episcopus vnus Diocesis ita ligare possit ciues alterius Episcopatus, cum nõ habeat Iurisdictionem in eos, vt tamen teneantur homines alterius provincie sic denunciatum vitare; Quæ etiam difficultas est de suffragijs Ecclesie, quo modo scilicet Episcopus vnus Diocesis priuare possit sibi subditum quod nõ participet suffragijs communibus, quæ sunt in alio Episcopatu, & etiam in toto orbe, vt verbi gratia cum Petrus ante excommunicationem gaudebat suffragijs Neapolitanis, & Auerfanis, quo iure Episcopus Neapolitanus priuare poterit subditum suum suffragijs Episcopatus Auerfani, ac etiam totius Ecclesie? Cui difficultati Ledesma. in 2. 4. quest. 24. art. 1. respondet, excommunicatum ab vno Episcopo vitandum esse ab alijs etiam sibi non subditis, & priuati suffragijs Ecclesie communibus, non solum de iure humano positiuo, sed etiam Diuino; & ita etiam de iure Diuino alij omnes eum vitare tenentur, & eodem iure Ecclesie suffragijs communibus priuatur. Et fauet plurimum Couar. in cap. alma mater, 1. part. §. 1. num. 2. & 3. de sentent. excomm. lib. 6. Ceterum Sco. 4. d. 19. quest. vnica. art. 5. Ioan. Maior. 4. dist. 18. q. 4. Henricus lib. 13. ca. 24. §. 1. in annot. litera E. & cap. 26. §. 3. rectius docent, Episcopum vnus Diocesis non habere talem potestatem excommunicandi de iure Diuino, ita vt subditum suum priuati suffragijs totius Ecclesie, aut vitari faciat vbique etiam a non subditis; quia de iure Diuino non habet potestatem nisi super subditos suos, & proinde Episcopus per suam excommunicationem solum potest directe priuare suffragijs propria Diocesis, & prohibere subditis, ne cum illo denunciato participent. Et solum Papa iure communi adiecit, quasi naturalem proprietatem consequentem excommunicationem, quod excommunicatus priuatur communibus*

ADDITIO.

- * Adde. Similiter notandum est, quod si excommunicatus, extra ecclesiam constitutus, assisteret Diuinis, illa audiendo, non possumus ipsi communicare, quia hæc esset communicatio in Diuinis, quæ omnino sub mortali interdicitur ex vi censuræ excommunicationis; & in his terminis docet Philiarth. de offic. Sacerd. par. 1. lib. 3. c. 14.

nibus suffragijs totius Ecclesiæ, & vt denunciatum ab vno Episcopo teneantur omnes in toto orbe vitare, ita, vt nec Episcopus ipse cum eo versari possit, vt infra dicemus. Vnde posset Papa statuere, ne Episcopus priuaret subditum suum, nisi suffragijs & beneficijs suæ Diocesis, & ne denunciatum vitare tenerentur, nisi subditi eiusdem Episcopi. Iure igitur humano Pontificio factum est, vt vno loco denunciatus, vbique tam in Diuinis, quam in humanis vitandus sit, & communibus totius Ecclesiæ suffragijs priuaretur. Et ad hoc citari solet cap. Quisquis, 4. q. 5. & cap. si quis presbiter, 7. q. 1. & fauet Syluest. verbo, excom. 5. nu. 10. dub. 1.

18 *Hinc soluitur quæstio illa quam nonnulli inter quos est Panorm. in cap. 3. de priuileg. & in e. Nulli, num. 2. & 3. de sent. excomm. & cum sequutus Couar. in ca. alma mater, 1. par. §. 1. numer. 2. & 3. de sent. excomm. lib. 6.) tractant: An Papa dispensare possit, aut permittere, vt quis cum excommunicatis participet? Cui respondent Panorm. & Couar. in Diuinis Papam hoc priuilegium nulli dare posse: Ratio est; quia hæc communicatio in Diuinis est prohibita iure Diuino, quam prohibitionem Papa tollere non potest; Vnde addunt etiam, Papam communicantem in Diuinis, peccare, immo, etiam si in humanis sine causa cū huiusmodi excommunicatis maiori excommunicatione participet, peccat, non tamen incurret excommunicationem minorem. Alij tamen omnes contrarium affirmant, & hoc verius est; vt enim diximus, præceptum hoc vitandi excommunicatos, humano & Pontificio iure institutum est, vnde potest Papa qui non est astrictus iuri communi, ex causa concedere participationem in Diuinis, & Sacramentis cum excommunicato, & de facto in Extrauagan. *Ad euitanda scandala.* Martinus V. dispensauit cum Concilio Constantiensi, ne vitare teneantur excommunicatos non denunciatos; Vnde, sicut limitauit effectus excommunicationis quoad non denunciatos, ita etiam ex causa concedere potuit vt cum denunciatis versetur sine peccato, aut aliqua pœna, cum in iure humano dispensare possit, vt Henricus vbi supra notauit, & idem docet Vgo, Tab. 2. cap. 23. num. 3. post Syluest. in verbo, excom. 5. num. 10. dub. 1.*

19 *Quinto addi potest, quod licet nec Papa, sicut nec alius summus Princeps vi coactiua ipsius Legis teneatur, nec ratione præcepti a se latæ ad vitandos excommunicatos obligetur, tamen vi quadam directiua, & quæ principem ratione ad rectum, & equitatem dirigit, humanæ constitutioni, etiam a seipso lata, seipsum submittere, eaque obseruare, arg. l. Digna vox. C. de leg. & cap. Iustum, dist. 9. Ratio enim naturalis dicitur, Principem Legem illam seruare debere, quam ipse tulit, arg. ca. cum omnes, de constit. & docent glos. in cap. Nulli, in verbo, vitare, & ibi Panorm. num. 3. de sent. excom. Certum tamen est, quod Papa etiam cum certa scientia cum denunciato participans in Diuinis, aut humanis, nullam iuris pœnam incurrit, quia est supra ius posituum, & ita cum excommunicatio omnis iuris positiui sit, eam Papa ob participationem cum excommunicato denunciato non incurrit, glos. in cap. Nulli, in verbo, vitare, & ibi Panorm. num. 4. & idem Panorm. in cap. cum desideres, num. 3. de sent. excomm. glos. in c. si inimicus, in verbo, expectare, dist. 93. Calderin. in repet. c. cum excommunicato, 1. q. 1. §. 3. Ioan. Andr. in cap. statumimus, de sent. excomm. lib. 6. glos. in Cl. si summus, in verbo participet, & ibi Ioan. de Lignano, & Guil. de Monte Lauduno, de sent. excomm. vbi Guil. affirmat, Papam vix scienter cum excommunicato participare, quia de stilo Curie tales si negotij, vel tractatus quidpiam habeant cum Papa, per ipsum, vel per alios absoluuntur, durante tractatu, ad cantelani, & eo finito, reducantur in eandem sententiam, iustar. testium excommunicatorum, arg. e. veniens, de testib. Palud. 4. dist. 18. q. 6. art. 2. in fine. Couar. in ca. alma mater, §. 1. num. 3. de sent. excomm. lib. 6. & Vgol. Tab. 2. cap. 23. num. 5. Qui omnes auctores cum Martino Ledesinio, 2. q. 25. art. 1. docent, Papam non propterea absolueri sic excommunicatum, nisi expressè dixerit, & voluerit per talem communicationem, illum pro absoluto haberi, arg. cap. cum desideres, de sent.*

excomm. si tamen ei communicaret, intendendo eum de facto absolueri, etiam si non verbo, habendus est pro absoluto, tanta enim est potestas Papæ circa ius posituum, vt pro sola voluntate sua libertatem concedat, nec alius opus sit absolute, glos. in cap. si inimicus, in verbo, expectare, dist. 93. & in c. si aliquando, in verbo, salutationis, de sent. excomm. & glos. in Clem. 1. in verbo, pro infectis, de immunit. Eccles. Panorm. in d. c. Nulli, n. 4. de sent. excomm. Palud. vbi supra, & communis DD.

30 *Sexto inferitur, Episcopum non posse communicare cum excommunicatis à seipso, ante formalem absolutionem ab excommunicatione, & si communicet, incidit in excommunicationem minorem, sicut & alij, ipso iure in communicantes latam, arg. cap. cum desideres, & ibi Panorm. num. 2. & DD. communiter, de sent. excomm. & Innoc. in l. Quod in dubijs, tit. eod. Ioan. Andr. in c. cui licet, quaest. 4. num. 15. vbi & Rayn. idem asserere ait, de Reg. iur. lib. 2. Anch. in cap. statumimus, num. 4. Domin. & Philipp. Franc. & Gemin. ibidem, de sent. excomm. lib. 6. Palud. 4. d. 18. q. 9. art. 2. in fine. Martin. Ledes. 2. q. 25. art. 1. Couar. in cap. alma mater, 1. par. §. 2. num. 2. vers. Hinc profecto, de sent. excomm. lib. 6. Vgol. de censur. Eccles. Tab. 1. capit. 13. §. 9. immo etiam & maiorem excommunicationem incurrit, si in crimine criminoso participet. Ratio est: quia pœna illa non ab excommunicatore per suam sententiam, sed à iure profertur, vt habetur in c. Nuper, & ibi DD. de sent. excomm. Cum ergo ius communiter & indifferenter excommunicet participantes excommunicatis, cui omnes subijciuntur, arg. cap. 1. de constit. etiam Episcopus, aut alius excommunicator cum excommunicatis à se, vel ab alio, ante absolutionem communicando excommunicationem minorem, haud secus ac alij, incurrit.*

31 *Quibus addo, quod Episcopus communicans cum excommunicato, etiam à seipso censuratur, non censetur propterea illum ab excommunicatione absolueri, sed neque potest, si uelit, quia cum forma iuris, & cōsuetudinis diuinae Ecclesiæ sit, non absolueri nec ligare nisi uerbis id ipsum significantibus, Episcopus illam iuris formam obseruare tenetur; si tamen Episcopus illum excommunicatum alijs uerbis absoluat, peccat quidem, ille tamen uerè absolutus est, & deinceps tam excommunicans, quam alij cum eo liberè ut prius communicare possunt.*

32 *Septimo inferitur, communionem hanc cum excommunicato tam diu prohibitam esse, quousque realiter, & in effectu absoluitur; nec satis esse, si promiserit querere absolutionem, aut illam iam quaesierit; aut etiam si iurauerit stare mandatis Ecclesiæ, sed necessarium esse, ut realiter absolutus sit, vt habetur in cap. cum desideres, & ibi Panorm. num. 5. & DD. de sent. excomm. & glos. in Clem. 1. in verbo, Donec, de Decimis, & Vgol. Tab. 2. capit. 13. nu. 7. Adeo enim personæ excommunicatio inhaeret, eamque vim habet, vt neque morte ipsius excommunicantis, aut ipsius excommunicati tollatur, donec absoluitur, arg. capitulo pastoralis, §. 1. de offic. ordin. vnde, & excommunicatus etiam mortuus, ante absolutionem (vt multi uolunt etiam si contritus in morte fuerat) Ecclesiæ suffragijs, aut Ecclesiastica sepultura caret, arg. capit. A nobis, 2. & cap. factis, de sent. excomm. Vgol. vbi supra, num. 8. Et semel excommunicatus semper excommunicatus esse presumitur, donec absolutus probetur, arg. cap. semel malus, de Reg. iur. lib. 6. glos. in c. proposuit, in verbo, De absolutione, & ibi Panorm. num. 4. de Cler. excomm. ministr. & idem Panorm. in cap. dilectis, nu. 10. de appell. Marian. doc. in cap. De Monialibus, nu. 4. & in cap. factis, nu. 490. de sent. excomm. Felin. in c. scribam, num. 3. de presump. Anchata. conf. 64. Couar. in cap. alma mater, 1. par. §. 2. nu. 6. vers. verum si confiterit, de sent. excomm. lib. 6. Vgol. de censur. Eccles. Tabul. 1. cap. 13. §. 1. 2. num. 3. vbi Couar. post Panorm. in d. cap. proposuit, nu. 5. docet, quod licet possumus ei communicare, qui communi opinione habetur pro absoluto, maxime vbi elapsus esset ali quod longum tempus à tempore excommunicationis, intenta qualitate personæ illius, qui fuit excommunicatus; cum enim vnusquisque curam suæ salutis habere censetur, nec in facto alieno curam quis esse valde curiosus, arg.*

arg. in Reg. Præsumitur, de Reg. iur. lib. 6. & notat Inooc. in cap. veniens, de verb. signific. lib. 6. poterit quis absque vilo crimine, aut pœna periculo cum tali communicare, qui communitate pro absoluto habetur, licet mihi de certo de absolutione non constet, vt expressè docent Panor. vbi suprâ, & Couar. & Vgolin. & Henric. in ca. cum desideres, de sent. excomm. & Siluest. in verbo, excommunic.

32 *Es denique, etiam priuilegiati à Papa ne excommunicari possint, excommunicatos denunciatio haud secus ac alij vitare tenentur, vt habetur in cap. Nulli, & ibi glos. de DD. de sent. excomm. & c. cum & plantare, §. excommunicatos, & ibi glo. in verbo, excommunicatos, & Panorm. num. 1. de priuileg. Couar. in cap. alma mater, 1. part. §. 1. num. 2. de sent. excomm. libr. 6. & Vgolin. de cens. Eccles. Tab. 2. cap. 23. num. 2.*

34 *Octauo, Excommunicatus ipse cum alijs communicare prohibetur, non propter nos, sed propter seipos, in nullo multo magis ipsi alios vitare tenentur, tum in Diuinis, tum etiam in humanis, cum eorum causa prohibitio hæc facta sit, vnde, sicut alij ipsum, ita ipse alios multo magis vitare tenetur, quod enim de vno correlatiuorum statuitur, etiã de altero statutum esse censetur, arg. l. si. de acceptillat. & ita expresse docent Hostiensis in Summa, lib. 5. titu. de sent. excomm. num. 11. versic. Illud etiam notandum, & Ioan. de Lignano de cens. Eccles. §. 27. num. 2. Panormi. in cap. Illud, num. 6. de Cler. excomm. ministr. & idem Panor. in cap. Nulli, num. 3. & ibi Felin. de sent. excomm. Domin. in cap. Nullus, dist. 55. Marian. Soc. in cap. Illud, num. 1. de Cler. excomm. ministr. Gabr. 4. dist. 18. q. 3. art. 3. dub. 5. Adrian. in 4. Sent. in tract. de Clauibus, art. 3. princip. vers. Pro huius solutione est præmittendum. Nauar. in cap. 1. §. labore, nu. 4. de pœn. dist. 6. Henriquez lib. 13. de excomm. c. 11. §. 1. Vgol. de censur. Eccles. Tab. 2. cap. 22. qui omnes docent, sic excommunicatum tenet alios vitare, & peccare mortaliter non vitando alios; quia contemnere videtur excommunicationem, & usurpare communionem sibi interdictionem, id quod Panor. in d. ca. Nulli hac ratione probat: quia si priuilegium sine causa non defendit, quo minus vitare teneatur excommunicatos, multo magis excommunicatio non defendit quo minus alios vitare teneatur vnde, etiam auctores citati affirmant, excommunicatum non solum vitare debere alios non excommunicatos, sed etiam alios excommunicatos, delictum enim nulli præstare debet immunitatem, & hanc communem esse sententiam DD. concludunt, id quod etiam in excommunicato occulto procedit, siquidem hic, stante etiam confessione Constantiensis Concilij, alios vitare tenetur, cum Concilium ipsis excommunicatis non intendat in aliquo fauere, vnde, etiam qui per famam tantum excommunicatum se esse nouit, alios vitare tenetur, vt notat Panorm. in cap. illud, nu. 4. de Cler. excomm. ministr. aliàs, inquit, peccat, & celebrando Diuina, in irregularitatem incidit, addique quotidie contingere, quod Episcopi excommunicantur in Curia, qui tamen notitiam excommunicationis non habent, nisi per famam tantum. Quod notandum ab omnibus esse cupit, non tamen ita grauitur delinquit, sicut si pro certo sciuisset; & idem cum Panor. in hoc sententiunt Marian. Soc. in d. cap. illud, num. 7. & Vgol. Tabu. 2. cap. 22. num. 2.*

35 *Nono, Quæ dicta sunt de vitando excommunicato, aut etiam de excommunicato ipso, vt alios vitet, de fidelibus solum accipienda sunt, vt optimè notat Durand. in 4. dist. 18. quæst. 5. num. 13. post S. Tho. in addit. 3. par. quæst. 23. art. 2. ad primum; etenim nec excommunicatus infidelium communionem priuatur, nec alij non excommunicati a consortio infidelium arcantur vi ipsius excommunicationis, vt ex c. Engeltrudam, 3. quæst. 4. & c. omnis Christianus, & c. Nihil, 11. quæst. 3. & cap. præcipue, ead. causa & quæst. vbi semper mentio fit de separatione à consortio Christianorum, & fidelium, seu ab Ecclesia, & corpore Christi; infideles autem de Ecclesia, & corpore Christi non sunt. Cur autem Ecclesia communionem fidelium excommunicatis interdicit, non autem infidelium, ea ratio est: quia excommunicatus iam Christianus est, nec amplius aliorum*

consortio indiget, vt fidelis efficiatur; cum tamen infideles nunquam ad Christi fidem profitendam induci possent. si colloquium eorum fidelibus esset interdictum, vt habetur in c. infideles, 24. q. 4. vnde, & Dominus cum Publicanis, & peccatoribus manducauit, & bibit in his vero, qui intus sunt, ad est infidelibus, putredo refecanda est. Præterquam, quod infideles parum curarent, si eorum consortium vitarem, cum tamen excommunicati erubescant, si non communicetur eis, vt latius tradunt glos. in ca. Quam pio, in verbo interuentu, 1. quæst. 2. & eadem glos. in c. Ad mensam, in verbo permittimus, 1. quæst. 3. & Anchar. in Clem. 1. vers. Sexto quæro, de testibus quos refert, & sequitur Vgol. de censur. Eccles. Tabul. 2. cap. 22. §. 1. num. 4. & cap. 2. 3. num. 9.

36 *Dixi, ex vi ipsius excommunicationis, quia per alias leges prohibentur fideles ne Iudæorum, & aliorum infidelium communionem vitantur, siquidem in cap. Nulli eorum, & c. omnes, 28. quæstio, 1. fideles cum Iudæis azima manducare ad eorum conuiuia ire, antequam conuiuio excipere, cum eis habitare, aut eorum aliquem in infirmitatibus suis vocare, aut medicinam ab eis percipere, aut cum eis in balneo se lauare prohibentur, & c. caue, & c. si quis Iudaica, 28. quæst. 1. fideles cum infidelibus matrimonia contrahere vetantur & cap. Multorum, & cap. Iudæi, 2. & cap. Ad hæc de Iudæis, Christiani prohibentur seruire Iudæis, Sarracenis, aut Paganis, & cap. Etsi Iudæos, Christianæ Iudæorum nutrices esse vetantur. Quando igitur peccatum mortale sit extra casus à iure concessos cum excommunicatis participare, ex hæcenus dictis manifestum est.*

Quem excommunicatum tam antiquo, quàm nouo iure vitare teneamur.

Cap. XII.

S Y M M A R I V M.

- 1 *Antiquo iure, vnusquisque non excommunicatus quemlibet excommunicatum publicum, & occultum vitare tenebatur.*
- 2 *Ex confessione solum sciens aliquem excommunicatum, nec olim, nec modo, illum vitare tenetur, aut debet.*
- 3 *Excommunicatus ipsemet, olim, & modo alios vitare tenetur.*
- 4 *Excommunicatus per famam habitus, de iure antiquo vitandus, & quousque.*
- 5 *Excommunicatus occultus, an, & quando cum alijs, etiam in Diuinis participare poterit.*
- 6 *Extraneus, [Ad euitanda scandala.] nouum ius circa vitandos excommunicatos, statuit.*
- 7 *Extraneus, [Ad euitanda scandala.] an temporalis, vel perpetua censenda sit.*
- 8 *Dissentio magna inter Doctores est, circa substantiam Extraneus, [Ad euitanda scandala, & auctores pro vtraque parte afferuntur.]*
- 9 *Auctoris opinio de lectione, & intelligentia Extraneus, [Ad euitanda scandala.]*
- 10 *Extraneus, [Ad euitanda scandala.] nullo modo sibi ipsi contrariatur.*
- 11 *Extraneus, [Ad euitanda scandala.] nullo modo ipsimet excommunicatis fauet.*
- 12 *Excommunicatis generaliter, ante denunciationem, Sacramenta licite conferri non possunt.*
- 13 *Excommunicatus an post Extraneus, [Ad euitanda scandala.] iurisdictionem ante denunciationem amittat.*
- 14 *Excommunicatus occultus hodie, nec secreto vitandus est.*
- 15 *Excommunicatus, cuius excommunicationis fama est, nec*